

[Johan Asmussen.]

for domstolene har udtalt sig i denne retning. I en afhandling med titlen „Om domstolenes såkaldte uafhængighed“ af dr. jur. Erik Briël i Ugeskrift for Retsvæsen 1953, p. 233 ff., siges herom:

„Når de tre statsmagter er sideordnede, er det klart, at den ene — i dette tilfælde den udøvende magt — ikke kan ansætte den andens — i dette tilfælde den dømmende magts — organer.“

Også dr. Briël foreslår et dommernes navn bl. a. til at foretage de reelle udnævnelser.

I Ugeskrift for Retsvæsen 1962 fremkom en afhandling af Olaf Sinding Kjær, bestyrelsesmedlem i dommerfuldmægtigforeningen, med titlen „Vore grundlovsstridige dommere“. Artiklen tager sigte på det særligt betænkelige forhold, at dommergerningen i meget vidt omfang landet over udøves af fuldmægtige på grundlag af såkaldte faste konstitutioner med tvivlsom hjemmel i retsplejeloven uden dommerudnævnelse. For et års tid siden udkom i Oslo en bog af den ansete juridiske skribent, advokat J. B. Hjort: „Demokrati og statsmagt“. I tilknytning til en gennemgang af forholdene i Norge, der endnu er nogenlunde som her, henviser han til, at den internationale juristkommission i de regler, den under betegnelsen The Rule of Law har fastslået som karakteristiske for en retsstat, bl. a. nævner, at dommerne ikke bør udnævnes af én eller af begge de to andre statsmagter alene. Hjort foreslår, at en komité bestående af 3 højesteretsdommere og 3 advokater udpeger 3 ansøgere, hvorefter justitsministeren må vælge én af disse. Senest er hele problemet blevet behandlet af civildommer, fhv. justitsminister Harald Petersen, tidligere formand for dommerforeningen, i et foredrag på dommerforeningens årsmøde gengivet i tidsskriftet Juristen for den 15. november i år. Dommer Harald Petersen behandler her bl. a. det spørgsmål,

„hvilke forandringer man herhjemme burde gennemføre for at skabe domstolenes virkelige uafhængighed af administrationen og dermed sikre befolkningen følelsen af, at den har et værn mod misbrug og overgreb.“

Harald Petersen mener, at den største fare ligger efter udnævnelsen,

„hvor en dommer, der ønsker ad åre

at opnå et bedre embede, let kan forledes til at gå den almægtige ministers ærinde.“

Han foreslår med henvisning dels til en række fremmede lande, dels til den danske folkekirkes forfatning, at også dommerstanden får en egentlig forfatning, at alle dommere samles i et dommersamfund, der ligesom advokatstanden ledes af et dommerråd på 9 medlemmer med repræsentanter for alle dommerstandens forskellige kategorier, som skulle indstille indtil 3 kvalificerede ansøgere, som justitsministeren frit skal kunne vælge imellem. Dette forslag ligger altså ret nøje på linje med det, der er foreslået i Norge, bortset fra at man dér er inde på at lade repræsentanter for advokatstanden deltage i besættelsen af dommerembeder.

For mit parti har spørgsmålet om den fulde gennemførelse af domstolenes uafhængighed af administrationen stået som noget så betydningsfuldt, at det blev optaget i principprogrammet ved partiets stiftelse i 1953. Jeg nævner dette, ikke fordi vi lægger vægt på at gøre det til et partispørgsmål — det kan og bør det ikke være — men for at gøre det klart, at når vi fremdrager denne sag nu, så er det ikke, fordi vi mener, at den pludselig har fået aktualitet ud fra begivenheder i dag eller i går. Jeg vil tværtimod sige, at tidspunktet forekommer mig særlig heldigt, netop fordi problemet ikke har nogen speciel aktualitet netop nu. Det må derfor kunne drøftes og løses i en ganske lidenskabsløs og uengageret atmosfære på grundlag af, hvad man mener vor opfattelse af demokratiet kræver med hensyn til sikringen af dets rette udøvelse på dette område.

Vi regner ikke med at komme til at stå alene i dette spørgsmål. Jeg har med glæde bemærket, at både venstre og de konservative har fundet det rigtigt nu også i deres programmer forud for det sidste valg at fremsætte ønsker om ændringer med hensyn til reglerne for dommeransættelser.

Vi fremsætter ikke forslag til en konkret løsning af problemet, men til nedsættelse af en kommission, der for det første skal udarbejde udkast til de lovregler, der sikrer, at forvaltningens beføjelser med hensyn til udvælgelse, forfremmelse og forflyttelse af dem, der skal udøve dommergerning — dette udtryk er valgt med henblik på den nuværende praksis med faste konstitutioner